

Bütüncül Afet Yönetimi

Bütüncül afet yönetimi, afetle **öncesinde, sırasında ve sonrasında** bir bütün olarak mücadele etmektir. Dört aşaması **zarar azaltma, hazırlık, müdahale ve iyileştirme**dir.

1 Tanım

- Afet yalnız bir günün olayı değil, bir süreçtir.
- Afet öncesi, anı ve sonrası birlikte ele alınır.
- Aşamalar bir döngü oluşturur.

2 Afet Öncesi Aşamalar

- Zarar azaltma: olası zararı küçültür.
- Örnek: depreme dayanıklı bina, dere yatağına yapı izni vermemek.
- Hazırlık: afet anında doğru davranmayı sağlar.
- Örnek: afet çantası, tatbikat, aile afet planı.

3 Afet Anı ve Sonrası

- Müdahale: afet anında can kurtarma.
- Örnek: arama-kurtarma, ilk yardım, çadır dağıtımı.
- İyileştirme: yaşamı normale döndürme.
- Örnek: yeniden inşa, onarım, psikolojik destek.

4 Kimler Görev Alır?

- Devlet kurumları: plan ve koordinasyon.
- Yerel yönetimler: itfaiye ve iş birliği.
- Sivil toplum kuruluşları: gönüllü yardım ve eğitim.
- Bireyler: afet çantası, aile planı, tatbikat.

5 Yorumlama İpuçları

- Önce faaliyeti dikkatle oku.
- Zamanını bul: önce mi, anında mı, sonra mı?
- Amacını belirle ve aşamayla eşleştir.

Aşama, Zaman ve Örnek Faaliyet

Aşama	Ne Zaman?	Örnek Faaliyet
Zarar azaltma	Afetten önce	Dayanıklı bina, riskli alana yapı yasağı
Hazırlık	Afetten önce	Afet çantası, tatbikat, erken uyarı
Müdahale	Afet anında	Arama-kurtarma, ilk yardım
İyileştirme	Afetten sonra	Yeniden inşa, psikolojik destek

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Bütüncül Afet Yönetimi: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 ÖRNEK 1

Diyagramdaki adımları eşleştir: bina denetimi, tatbikat, arama-kurtarma, kalıcı konut yapımı.

- 1 Bina denetimi afetten önce riski küçültür.
- 2 Tatbikat afetten önce davranışı öğretir.
- 3 Arama-kurtarma afet anında yapılır.
- 4 Kalıcı konut afetten sonra yaşamı düzeltir.

Cevap: Zarar azaltma, hazırlık, müdahale, iyileştirme.

ÖRNEK 2 ÖRNEK 2

Tabloda dere kenarındaki evlerin taşınması, tatbikat ve köprü onarımı var. Hangi aşama eksik?

- 1 Evlerin taşınması: zarar azaltma.
- 2 Tatbikat: hazırlık.
- 3 Köprü onarımı: iyileştirme.
- 4 Afet anına ait faaliyet yok.

Cevap: Müdahale aşaması eksiktir.

ÖRNEK 3 ÖRNEK 3

Döngüde iyileştirmeden zarar azaltmaya giden ok ne anlatır?

- 1 İyileştirme son aşamadır.
- 2 Ok, sürecin bitmediğini gösterir.
- 3 Yeni binalar daha sağlam planlanır.

Cevap: Afetten çıkan dersler sonraki zararı azaltmakta kullanılır.

ÖRNEK 4 ÖRNEK 4

Bir aile toplanma alanını öğrenip afet çantası hazırlıyor. Bu hangi aşamadır?

- 1 Faaliyet afetten önce yapılıyor.
- 2 Amaç zararı küçültmek değil, doğru davranmak.
- 3 Bu özellik hazırlığa aittir.

Cevap: Hazırlık aşaması.

ÖRNEK 5 ÖRNEK 5

Selden sonra bölgeye su ve yemek dağıtılıyor, aylar sonra okul yeniden yapılıyor. Aşamalar neler?

- 1 Su ve yemek dağıtımı acil ihtiyaçtır.
- 2 Acil yardım müdahale aşamasıdır.
- 3 Okulun yeniden yapımı uzun sürelidir.
- 4 Yeniden yapım iyileştirme aşamasıdır.

Cevap: Önce müdahale, sonra iyileştirme.

MİNİ TEST

Bütüncül Afet Yönetimi: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad:

Tarih:

Doğru / Yanlış:

1. Bütüncül afet yönetimi için hangisi doğrudur?

- A) Yalnızca afet anını kapsar.
B) Afet öncesini, anını ve sonrasını kapsar.
C) Yalnızca devletin görevidir.
D) Sadece arama-kurtarmadan oluşur.

3. Aşamaların doğru sırası hangisidir?

- A) Müdahale, hazırlık, iyileştirme, zarar azaltma
B) Hazırlık, müdahale, zarar azaltma, iyileştirme
C) Zarar azaltma, hazırlık, müdahale, iyileştirme
D) İyileştirme, müdahale, hazırlık, zarar azaltma

5. Afetten önce uygulanan iki aşama hangileridir?

- A) Zarar azaltma ve hazırlık
B) Müdahale ve iyileştirme
C) Hazırlık ve müdahale
D) İyileştirme ve zarar azaltma

7. Okulda deprem tatbikatı yapılması hangi aşamadır?

- A) İyileştirme
B) Müdahale
C) Zarar azaltma
D) Hazırlık

9. Hangisi bir bireyin üstlenebileceği görevdir?

- A) Aile afet planı yapmak
B) İmar planını onaylamak
C) Ulusal ekipleri yönlendirmek
D) Erken uyarı ağı kurmak

2. "Bütüncül" kelimesi bu konuda neyi anlatır?

- A) Süreci parçalarıyla birlikte ele almayı
B) Yalnız müdahaleyi
C) Sadece yeniden inşayı
D) Tek kurumun çalışmasını

4. Hangi aşama afet anında uygulanır?

- A) Zarar azaltma
B) Hazırlık
C) İyileştirme
D) Müdahale

6. Dere yatağına konut izni verilmemesi hangi aşamadır?

- A) Müdahale
B) Zarar azaltma
C) İyileştirme
D) Hazırlık

8. Afetten sonra insanlara psikolojik destek verilmesi hangi aşamadır?

- A) Hazırlık
B) Zarar azaltma
C) İyileştirme
D) Müdahale

10. Gönüllü arama-kurtarma ve yardım toplama genellikle kimin katkısıdır?

- A) Yalnızca bireylerin
B) Sivil toplum kuruluşlarının
C) Yalnızca okulların
D) Yalnızca belediyelerin

Cevap anahtarı

1. B · Bütüncül yaklaşım sürecin tamamını birlikte ele alır.
3. C · Önce önle, sonra hazırlar, anında müdahale et, sonunda iyileştir.
5. A · Zarar azaltma ve hazırlık afet olmadan yapılır.
7. D · Tatbikat, afet anında doğru davranmayı öğretir.
9. A · Aile planı bireyin hazırlık görevidir.

2. A · Bütüncül, parçaları birlikte ele almak demektir.
4. D · Müdahale, afet anında can kurtarmaya yöneliktir.
6. B · Riskli alana yapı engellenerek olası zarar küçültülür.
8. C · Yaşamı normale döndüren çalışmalar iyileştirmedir.
10. B · Sivil toplum kuruluşları gönüllü çalışmalarla sürece katılır.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/9-sinif-cografya-butuncul-afet-yonetimi-konu-anlatimi